

Sytuacja na rynku kredytowym
wyniki ankiety do przewodniczących
komitetów kredytowych

I kwartał 2008

Podsumowanie wyników ankiety

Kredyty dla przedsiębiorstw

- Polityka kredytowa: banki nieznacznie zaostrzyły kryteria udzielania kredytów krótkoterminowych dla dużych przedsiębiorstw z powodu wzrostu ryzyka związanego z sytuacją największych kredytobiorców. Polityka kredytowa wobec MŚP została kolejny raz nieznacznie złagodzona.
- Popyt na kredyt: nastąpił silny wzrost popytu na kredyty długoterminowe, przede wszystkim w segmencie dużych przedsiębiorstw. Popyt na kredyty krótkoterminowe wzrósł nieznacznie. Główną przyczyną wzrostu popytu było zwiększone zapotrzebowanie na finansowanie inwestycji.
- Oczekiwania na I kwartał 2008 r.: banki spodziewają się dalszego zaostrzenia polityki kredytowej wobec dużych przedsiębiorstw. Oczekiwane jest złagodzenie polityki kredytowej wobec MŚP. W ocenie banków kontynuowany będzie silny wzrost popytu na kredyty dla przedsiębiorstw.

Kredyty mieszkaniowe

- Polityka kredytowa: banki nieznacznie zaostrzyły kryteria udzielania kredytów mieszkaniowych i podniosły marże kredytowe. Uzasadnieniem tych decyzji była przede wszystkim sytuacja kapitałowa banków. W dalszym ciągu niektóre banki wydłużały maksymalny okres, na jaki mogą być udzielane kredyty mieszkaniowe.
- Popyt na kredyt: nastąpił wyraźny spadek popytu na kredyty mieszkaniowe związany z prognozami spadku cen mieszkań i dokonany w poprzednim kwartale zaostrzeniem polityki kredytowej w tym segmencie rynku.
- Oczekiwania na I kwartał 2008 r.: spodziewana jest stabilizacja polityki kredytowej w segmencie kredytów mieszkaniowych. Banki prognozują dalsze zmniejszenie się popytu na te kredyty.

Kredyty konsumpcyjne

- Polityka kredytowa: banki złagodziły kryteria udzielania kredytów konsumpcyjnych. Jednocześnie jednak warunki udzielania tych kredytów zostały zaostrzone, w szczególności miał miejsce wzrost marż kredytowych.
- Popyt na kredyt: miał miejsce silny wzrost popytu na kredyty konsumpcyjne uwarunkowany popytem na dobra trwałego użytku i poprawą sytuacji ekonomicznej gospodarstw domowych.
- Oczekiwania na I kwartał 2008 r.: banki przewidują nieznaczne złagodzenie polityki kredytowej i dalszy silny wzrost popytu w segmencie kredytów konsumpcyjnych.

Syntetyczne wyniki ankiety

Celem ankiety jest określenie kierunku zmian polityki kredytowej, tj. kryteriów i warunków udzielania kredytów, a także zmian popytu na kredyty w polskim systemie bankowym. Kryteria udzielania kredytów są rozumiane jako ustalone przez bank minimalne standardy zdolności kredytowej, jakie musi spełnić kredytobiorca, aby uzyskać kredyt. Warunki udzielania kredytów są to cechy umowy kredytu uzgadniane przez bank i kredytobiorcę, w tym marża odsetkowa, pozaodsetkowe koszty kredytu, maksymalna kwota kredytu, wymagane zabezpieczenia i maksymalny okres kredytowania.

Ankieta została skierowana do przewodniczących komitetów kredytowych banków. Uzyskane odpowiedzi mogą nie uwzględniać stanowiska innych pionów banku niż pion kredytowy. Ankieta została przeprowadzona na przełomie grudnia 2007 r. i stycznia 2008 r. wśród 24 banków, których łączny udział należności od przedsiębiorstw i gospodarstw domowych w portfelu sektora bankowego wynosi 77,1%.

Agregacja danych, które posłużyły do prezentacji wyników, polegała na policzeniu ważonych struktur procentowych odpowiedzi oraz procentu netto, czyli różnicy między strukturami obrazującymi przeciwne tendencje. Zgodnie z przyjętą metodyką, słowa określające ilość (większość, połowa, znaczący, istotny, odsetek banków, etc.) odnoszą się do ważonych struktur procentowych, a nie do liczby banków. Wyrażenie „większość banków” należy więc rozumieć jako „ważona aktywami większość banków”. Szczegóły dotyczące metodyki obliczeń przedstawiono w załączniku nr 1.

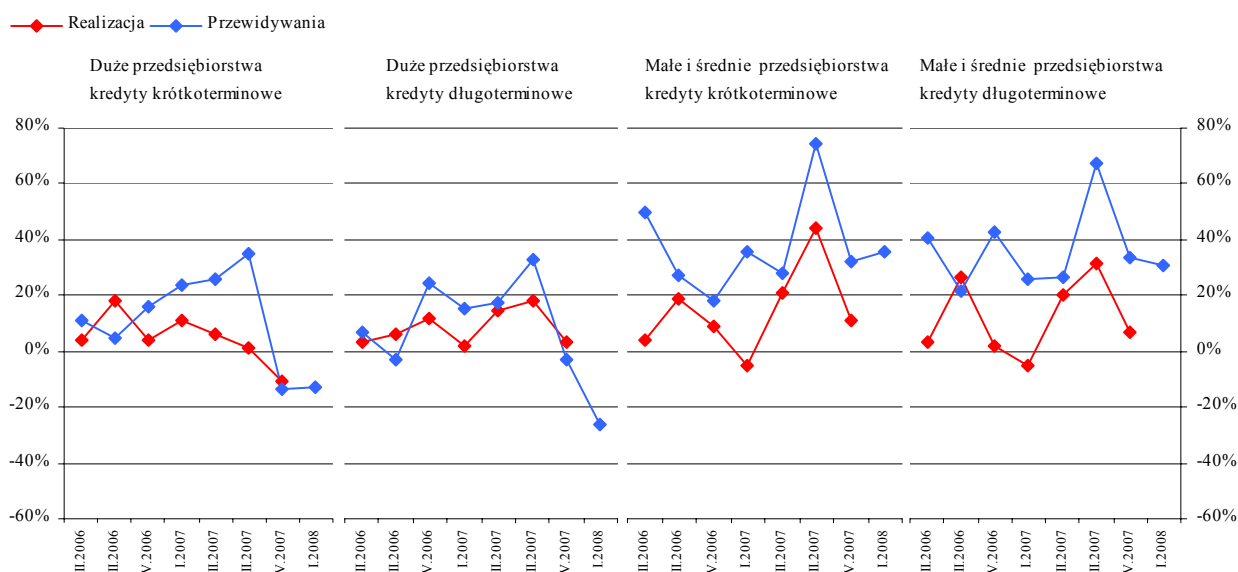
Poniżej przedstawiono tendencje w zakresie stosowanej przez banki polityki kredytowej oraz kształtowania się popytu w IV kwartale 2007 r., jak również przewidywania banków na I kwartał 2008 r.

Kredyty dla przedsiębiorstw

W IV kwartale 2007 r. banki w niewielkim stopniu zmieniły kryteria udzielania kredytów dla przedsiębiorstw. Kryteria udzielania kredytów długoterminowych dla dużych przedsiębiorstw pozostały niezmienione, natomiast po raz pierwszy od 2004 r. nastąpiło zaostrzenie kryteriów udzielania kredytów krótkoterminowych dla dużych przedsiębiorstw. W dalszym ciągu banki nieznacznie łagodzą kryteria udzielania kredytów dla małych i średnich przedsiębiorstw. Zmiany polityki kredytowej względem dużych przedsiębiorstw były zgodne z oczekiwaniami wyrażonymi w III kwartale 2007 r. W segmencie kredytów dla małych i średnich przedsiębiorstw utrzymuje się tendencja, że banki oczekują silniejszego złagodzenia kryteriów udzielania kredytów niż późniejsza realizacja (zob. wykres 1).

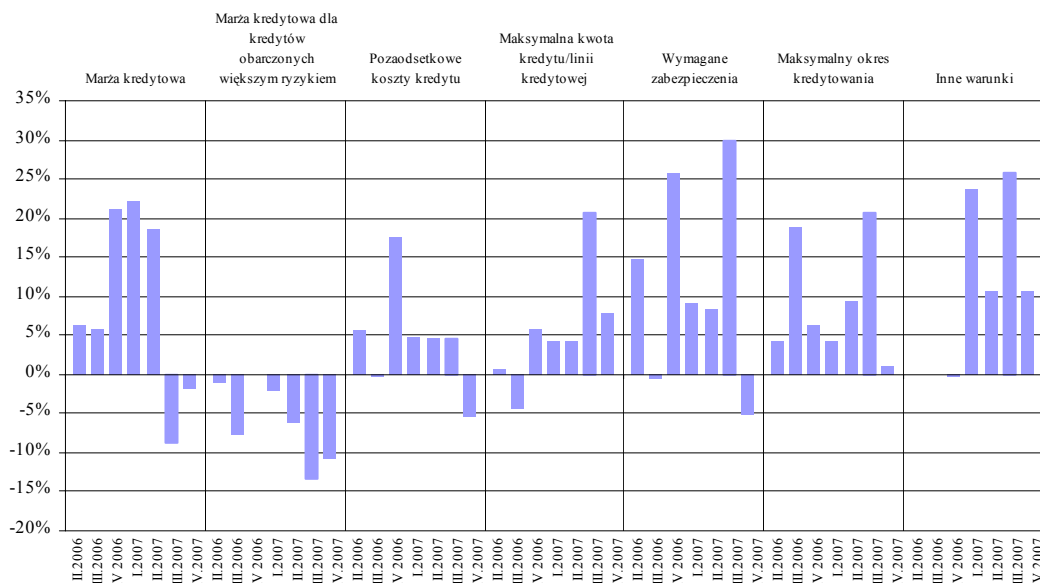
Warunki udzielania kredytów dla przedsiębiorstw zostały nieznacznie zaostrzone. W największym stopniu wzrosły marże banków na kredytach o podwyższonym ryzyku (zob. wykres 2). Jeden bank zdecydował się zaostrzyć wszystkie warunki udzielania kredytów dla przedsiębiorstw. Pozostałe banki dokonały bardzo niewielkich zmian w stosowanej polityce kredytowej. Jeden duży bank zdecydował się podnieść maksymalną dostępną kwotę kredytu. Kilka małych banków zaostrzyło warunki udzielania kredytów, głównie zwiększając marże odsetkowe.

Wykres 1
Kryteria udzielania kredytów dla przedsiębiorstw

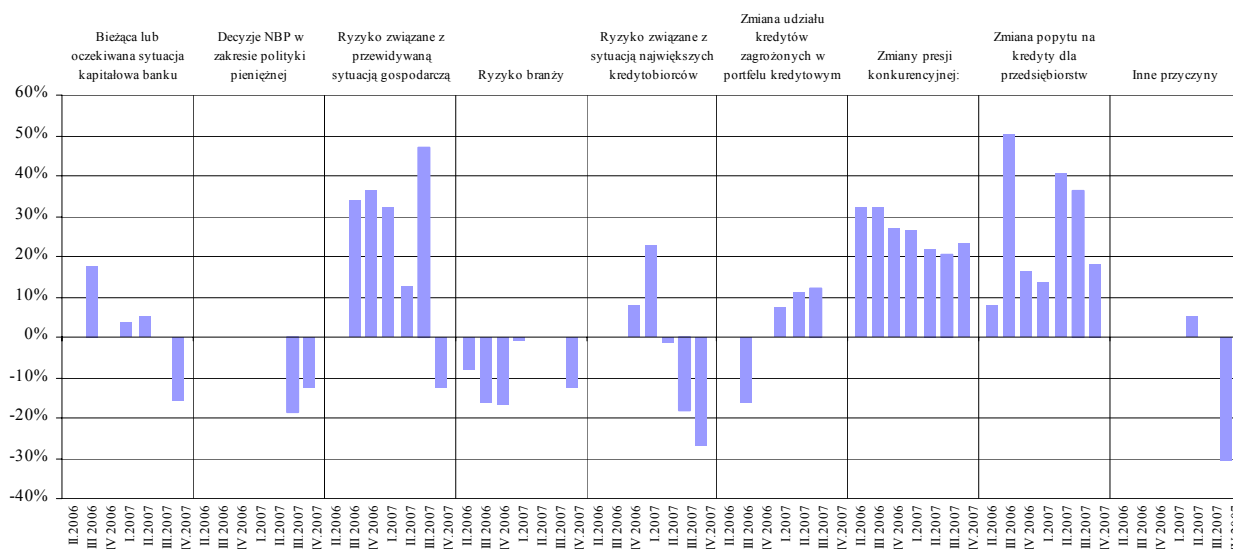
Uwaga: wykresy zawarte w niniejszym opracowaniu przedstawiają procent netto. Dodatnią wartość procentu netto należy interpretować jako złagodzenie polityki kredytowej lub wzrost popytu na kredyty, a ujemną wartość procentu netto – jako zaostrożenie polityki kredytowej lub spadek popytu na kredyty. Szczegółowy opis metodyki obliczeń zawiera Załącznik 1.

Wykres 2
Warunki udzielania kredytów dla przedsiębiorstw

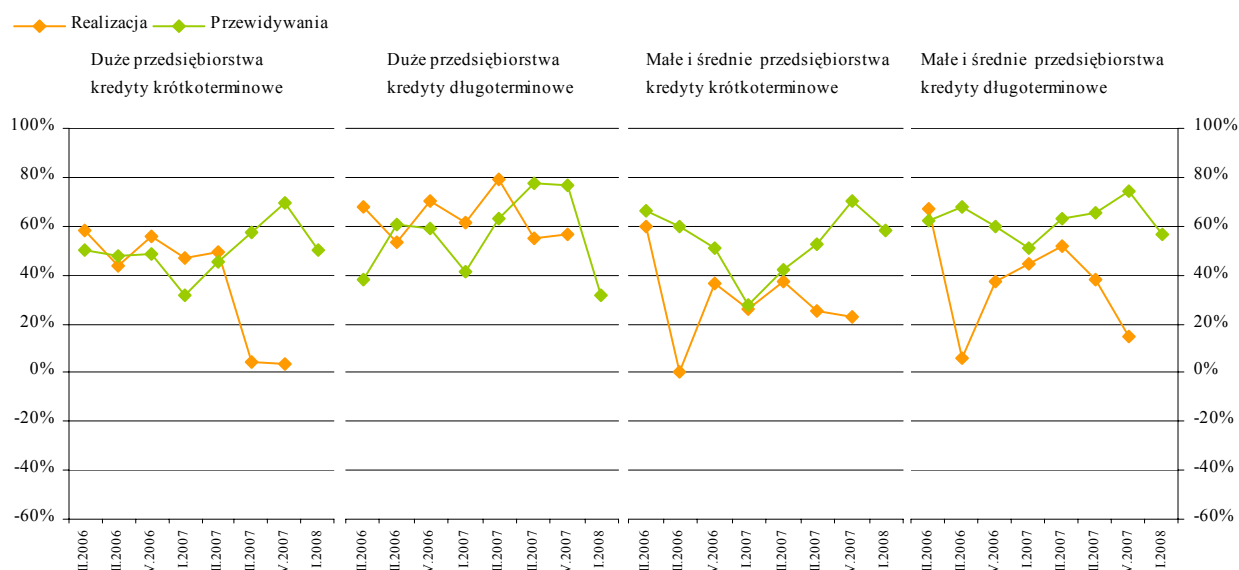
W opinii banków, **najważniejszym powodem zaostrożenia polityki kredytowej wobec przedsiębiorstw w IV kwartale 2007 r. był wzrost ryzyka związanego z sytuacją największych kredytobiorców.** (zob. wykres 3). Banki, które wskazały tę przyczynę, zaostrzyły kryteria udzielania kredytów długoterminowych dla dużych przedsiębiorstw i zaostrzyły część warunków udzielania kredytów dla przedsiębiorstw. 15% banków, które zmieniły politykę kredytową, umotywowowało decyzję o zaostrożeniu kryteriów udzielania kredytów dla przedsiębiorstw pogarszaniem się sytuacji kapitałowej banku. Jeden z tych banków dodatkowo wskazał jako powód zaostrożenia polityki kredytowej zamiar ograniczenia podaży kredytów na skutek pogarszania się sytuacji płynnościowej i konieczności wprowadzania Nowej Umowy Kapitałowej. Około 10% banków zaostrzyło politykę kredytową pod wpływem podwyżek stóp procentowych przez Radę Polityki Pieniężnej.

Wykres 3
Przyczyny zmian polityki kredytowej

Popyt na kredyty dla przedsiębiorstw ponownie wzrósł w IV kwartale 2007 r., jednak tempo jego wzrostu zmniejszyło się w porównaniu z poprzednimi czterema kwartałami. **Silnie rósł popyt na kredyty długoterminowe dla dużych przedsiębiorstw**, natomiast wyraźnie spadła dynamika popytu na kredyty długoterminowe dla MŚP. Siła wzrostu popytu na kredyty krótkoterminowe ustabilizowała się na poziomach z III kwartału 2007 r. (zob. wykres 4) i charakteryzowała się dużym zróżnicowaniem w poszczególnych bankach. Blisko jedna trzecia banków zaobserwowała wzrost popytu na takie kredyty. Jedna czwarta banków zgłosiła spadek popytu na kredyty krótkoterminowe dla dużych przedsiębiorstw, około 10% banków zadeklarowało także spadek popytu na kredyty krótkoterminowe dla MŚP. Całkowity wzrost popytu na kredyty dla przedsiębiorstw był wyraźnie wolniejszy od prognoz postawionych na koniec III kwartału 2007 r.

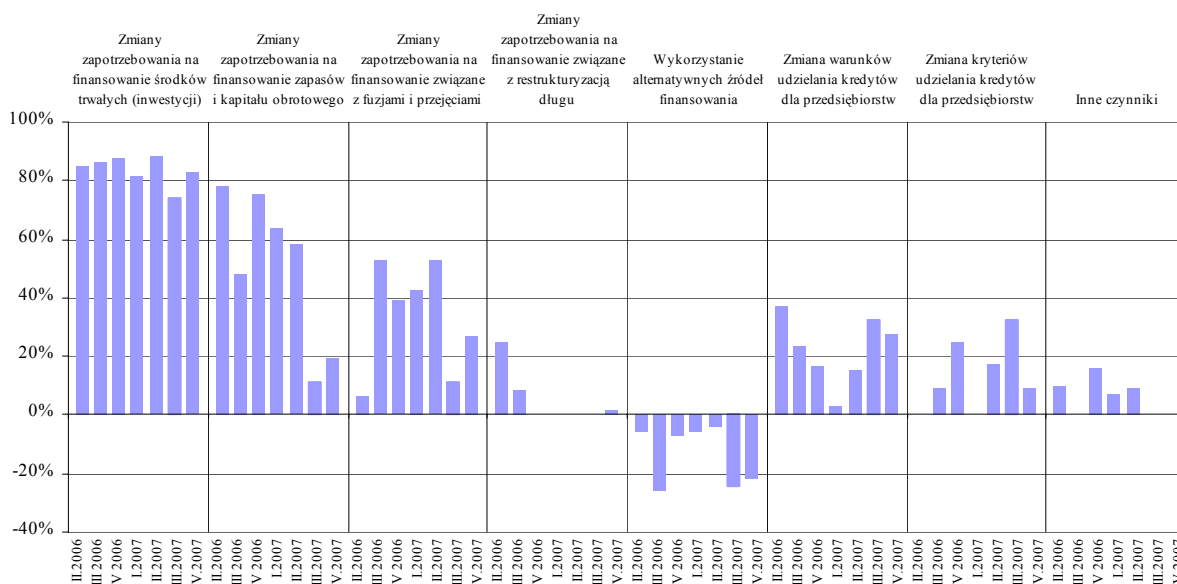
Wykres 4
Popyt na kredyt dla przedsiębiorstw

W ocenie banków, głównym czynnikiem stymulującym wzrost popytu na kredyty dla przedsiębiorstw było w dalszym ciągu rosnące zapotrzebowanie na finansowanie inwestycji przedsiębiorstw (zob. wykres 5). Na podstawie statystyki monetarnej można przypuszczać, że kategoria ta obejmuje głównie finansowanie nieruchomości¹. Znaczenie tego czynnika utrzymuje się na bardzo wysokim poziomie od początku 2006 r. Podobnie jak w III kwartale 2007 r., dodatni wpływ zmian zapotrzebowania na finansowanie zapasów i kapitału obrotowego na popyt na kredyty był w ocenie banków niewielki. Jedna trzecia banków, które zaobserwowały zmiany popytu, uznała, że czynnik ten sprzyjał spadkowi popytu na kredyty, ponad połowa banków wyraziła pogląd przeciwny. Ocen tych nie potwierdza jednak statystyka monetarna, zgodnie z którą kredyty operacyjne i w rachunku bieżącym dla przedsiębiorstw wzrosły w październiku i listopadzie 2007 r. łącznie o 4,1%². Sugeruje to, że bezwzględna zmiana popytu na kredyty była większa w bankach, które zanotowały wzrost popytu niż w bankach, które zanotowały spadek popytu na krótkoterminowe kredyty dla przedsiębiorstw.

Duże banki, które łagodziły warunki lub kryteria udzielania kredytów dla przedsiębiorstw, uznały, że takie działanie przyczyniło się do wzrostu popytu na kredyty. Z kolei banki, które deklarowały zaostrzenie polityki kredytowej wobec przedsiębiorstw, stwierdziły, że ich decyzje nie miały wpływu na popyt.

Wykres 5
Przyczyny zmian popytu na kredyt dla przedsiębiorstw

Wpływ wykorzystania alternatywnych wobec kredytów bankowych źródeł finansowania przedsiębiorstw jako czynnika negatywnie oddziałującego na popyt na kredyty utrzymał się na wysokim poziomie (zob. wykres 5). Wynika to zarówno ze zwiększonego wykorzystania środków własnych, które prawdopodobnie wpływa głównie na popyt na kredyty krótkoterminowe, jak i z nasilającej się konkurencji ze strony finansowania bezpośrednio na rynkach finansowych. Około jedna trzecia banków uznała, że możliwość skorzystania przez przedsiębiorstwa z rynku dłużnych papierów wartościowych ograniczała popyt na kredyty. Jedna czwarta banków była zdania, że taki wpływ na rynek kredytowy może mieć wykorzystanie przez przedsiębiorstwa finansowania bezpośrednio na rynku akcji. Zdaniem banków, wykorzystanie finansowania w innych, konkurujących z nimi bankach

¹ W ciągu pierwszych dwóch miesięcy IV kwartału 2007 r. wartość kredytów inwestycyjnych udzielonych przedsiębiorstwom wzrosła o 0,4%, natomiast wartość kredytów na zakup nieruchomości zwiększyła się o 5,8%.

² Przyrost ten w analogicznym okresie III kwartału 2007 r. wyniósł 1,5%.

nie miało żadnego przełożenia na zanotowany w poszczególnych bankach popyt na kredyty. Może to wskazywać, że konkurencja na rynku kredytów dla przedsiębiorstw słabnie, co może się wiązać z brakiem możliwości dalszego łagodzenia polityki kredytowej wobec dużych przedsiębiorstw.

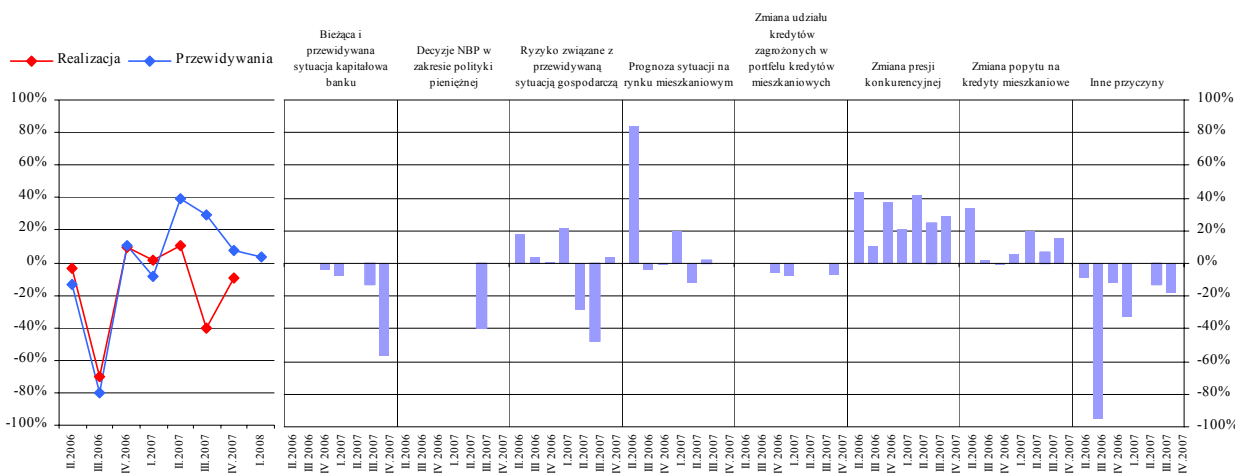
Banki spodziewają się dalszego zaostrzenia polityki kredytowej względem dużych przedsiębiorstw w I kwartale 2008 r. Wszystkie banki, które zaostrzyły kryteria lub warunki udzielania takich kredytów w IV kwartale 2007 r., zamierzają kontynuować takie działania w kolejnym kwartale. Bardziej zróżnicowane są przewidywania banków odnośnie polityki kredytowej wobec MŚP (zob. wykres 1). Ponad jedna trzecia banków zamierza złagodzić kryteria lub warunki udzielania kredytów krótkoterminowych tym firmom. Połowa banków planuje złagodzić politykę udzielania kredytów długoterminowych dla MŚP. Równocześnie jedna piąta banków oczekuje zaostrzenia kryteriów lub warunków udzielania małym i średnim przedsiębiorstwom kredytów długoterminowych. Istotny wpływ na politykę kredytową wobec małych przedsiębiorstw mogą mieć reguły Nowej Umowy Kapitałowej. Przedsiębiorstwa takie mogą być traktowane jako klienci detaliczni, co wiąże się z preferencyjnymi metodami obliczania wymogu kapitałowego.

Mimo tego, że w dwóch ostatnich kwartałach skala wzrostu popytu na kredyty dla przedsiębiorstw była znacznie niższa od oczekiwań banków, **banki spodziewają się silnego wzrostu popytu w I kwartale 2008 r.** (zob. wykres 4). Wzrost ten ma być nieco silniejszy w segmencie kredytów dla małych i średnich przedsiębiorstw niż w segmencie kredytów dla dużych przedsiębiorstw. Banki, które w IV kwartale 2007 r. zaobserwowały spadek popytu na kredyty dla przedsiębiorstw, uznają ten spadek za zjawisko przejściowe, oczekując wzrostu popytu w I kwartale 2008 r.

Kredyty mieszkaniowe dla gospodarstw domowych

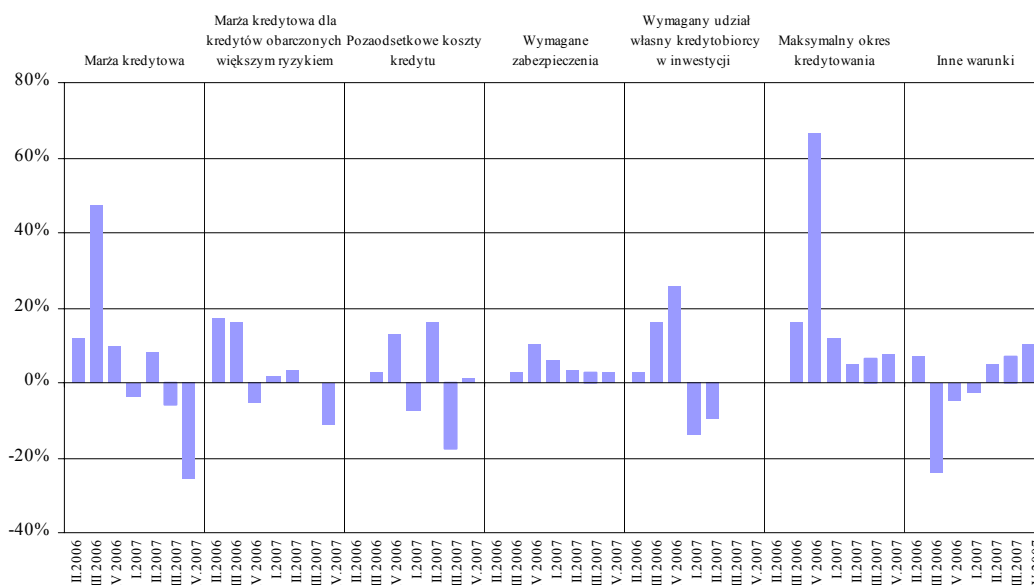
W IV kwartale 2007 r. banki nieznacznie zaostrzyły kryteria udzielania kredytów mieszkaniowych (zob. wykres 6). Jednocześnie jedna czwarta banków zdecydowała się podnieść marże kredytowe na kredytach mieszkaniowych (zob. wykres 7). W dalszym ciągu obserwowano jednak wydłużanie maksymalnego okresu kredytowania. Zmiany pozostałych warunków udzielania kredytów mieszkaniowych były bardzo niewielkie. Na koniec III kwartału 2007 r. banki oczekiwały nieznacznego złagodzenia polityki kredytowej w tym segmencie (zob. wykres 6).

Wykres 6
Polityka kredytowa i przyczyny jej zmian – kredyty mieszkaniowe

Jako najważniejszą przyczynę zaostrzenia polityki kredytowej w segmencie kredytów mieszkaniowych banki wskazały bieżącą i przewidywaną sytuację kapitałową banku. Sytuacja ta pogarszała się w minionych kwartałach na skutek szybkiego wzrostu akcji kredytowej. Takie uzasadnienie wskazywały zarówno banki kontrolowane przez kapitał krajowy, jak i banki należące do międzynarodowych grup kapitałowych. Siła tego czynnika wskazuje, że niektóre krajowe banki będą musiały pozyskać kapitał, aby dynamiczny wzrost aktywów mógł być kontynuowany. Łagodzeniu polityki kredytowej sprzyjały utrzymująca się silna presja konkurencyjna w sektorze oraz silny spadek popytu na kredyty mieszkaniowe (zob. wykres 6). Jeden bank zdecydował się zaostrzyć politykę kredytową w związku z rosnącym udziałem kredytów zagrożonych w portfelu kredytów mieszkaniowych.

Wykres 7
Warunki udzielania kredytów mieszkaniowych

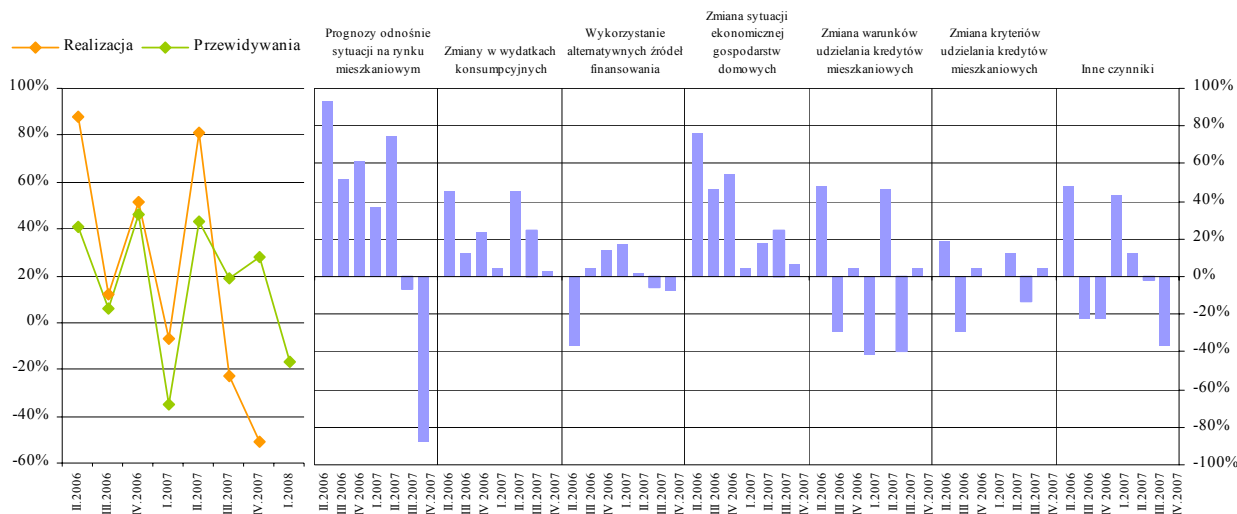

Banki oceniły, że w IV kwartale 2007 r. miał miejsce silny spadek popytu na kredyty mieszkaniowe. 13% banków uznało spadek popytu w IV kwartale za znaczny, a w ocenie około 40% banków spadek ten był niewielki. Spadek popytu zaobserwowały przede wszystkim banki o największym udziale w rynku kredytów mieszkaniowych. Kierunek i skala tych zmian były dużym zaskoczeniem dla banków, które na koniec III kwartału prognozowały niewielki wzrost popytu na kredyty mieszkaniowe (zob. wykres 8).

Dominującą przyczyną spadku popytu na kredyty mieszkaniowe były prognozy rozwoju sytuacji na rynku mieszkaniowym (zob. wykres 8). Można przypuszczać, że prognozy spadku cen nieruchomości i wzrostu podaży mieszkań doprowadziły do tego, że gospodarstwa domowe wstrzymały się z decyzją o nabyciu mieszkania. Takie prognozy mogły również spowodować ograniczenie popytu o charakterze spekulacyjnym. Wśród pozostałych czynników, które kształtowały popyt na kredyty mieszkaniowe, banki wskazały oddziałujące z opóźnieniem zaostrzenie kryteriów i warunków udzielania kredytów w III kwartale 2007 r.

Banki spodziewają się stabilizacji polityki kredytowej w segmencie kredytów mieszkaniowych w I kwartale 2008 r. Oczekiwany jest dalszy spadek popytu na kredyty mieszkaniowe (zob. wykres 8). Tempo spadku popytu ma się jednak zmniejszyć w porównaniu do minionego kwartału. Wydaje się, że kluczowym czynnikiem dla popytu na kredyty mieszkaniowe pozostanie ocena przyszłego rozwoju wypadków na rynku mieszkaniowym.

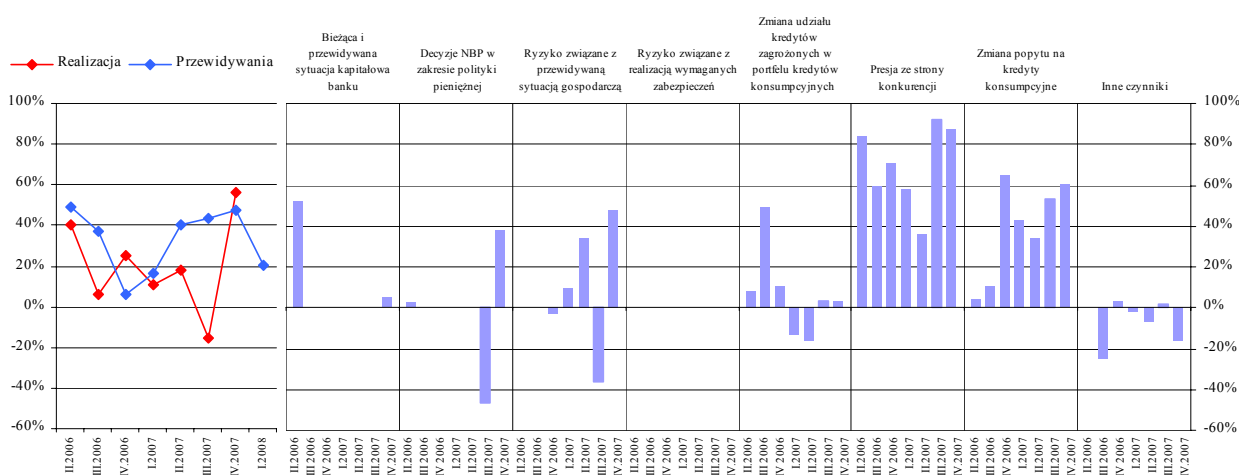
Wykres 8
Popyt na kredyty mieszkaniowe i przyczyny jego zmian

Kredyty konsumpcyjne dla gospodarstw domowych

W IV kwartale 2007 r. kryteria udzielania kredytów konsumpcyjnych dla gospodarstw domowych zostały silnie złagodzone. Jedna trzecia banków uznała dokonane zmiany kryteriów udzielania kredytów konsumpcyjnych za znaczne złagodzenie polityki kredytowej³. Skala złagodzenia kryteriów udzielania kredytów konsumpcyjnych była największa od dwóch i pół roku. Komitety kredytowe banków oczekiwały takiej zmiany od trzech kwartałów (zob. wykres 9).

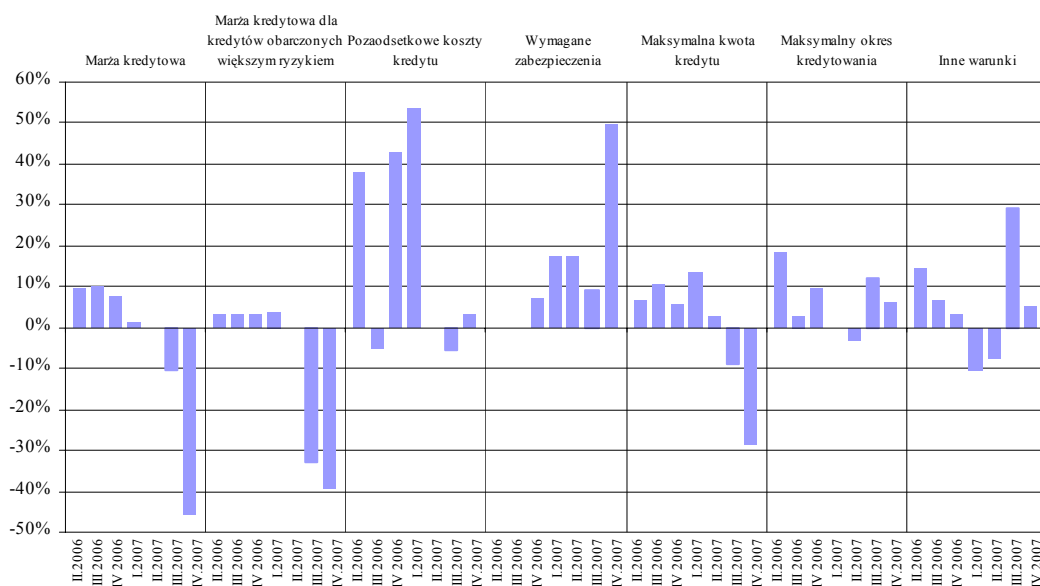
Wykres 9
Polityka kredytowa i przyczyny jej zmian – kredyty konsumpcyjne

³ Banki dysponują możliwością gradacji zmian polityki kredytowej. W ankiecie banki wybierają spośród opcji: znacznie złagodzone, nieznacznie złagodzone, nie zmieniono, nieznacznie zaostrzone, zaostrzone.

Banki złagodziły kryteria udzielania kredytów konsumpcyjnych i zaostrzyły warunki ich udzielania. Bliższa połowa banków podniosła marże kredytowe, a około 30% banków obniżyło maksymalną dostępną kwotę kredytu (zob. wykres 10). Wzrost marż dotyczył zarówno zwykłych kredytów, jak i kredytów o podwyższonym ryzyku. Banki ograniczały ilość wymaganych zabezpieczeń kredytów konsumpcyjnych. W połączeniu z ograniczeniem wymogów dokumentacyjnych i bardziej łagodnymi kryteriami udzielania kredytów wskazuje to, że **niektóre banki zdecydowały się podejmować większe ryzyko kredytowe w celu uzyskania wyższego przychodu odsetkowego.** Banki, które złagodziły warunki udzielania kredytów konsumpcyjnych, nieznacznie wydłużyły maksymalny okres kredytowania i zmniejszyły pozaodsetkowe koszty kredytu.

Wykres 10
Warunki udzielania kredytów konsumpcyjnych

Głównymi przyczynami złagodzenia polityki kredytowej w segmencie kredytów konsumpcyjnych były silna presja konkurencyjna i wzrost popytu na kredyty (zob. wykres 9). W związku ze spadkiem zdolności banków do generowania przyszłych zysków w segmencie kredytów mieszkaniowych na skutek spadku popytu i niskiego poziomu marż wydaje się, że dla części banków kredyty konsumpcyjne mogły stać się produktem strategicznym ze względu na wysokie marże. Banki te mogły zareagować na rosnący popyt złagodzeniem polityki kredytowej, aby wykorzystać efekty skali i zbudować silną pozycję w tym segmencie rynku. Około połowa banków umotywowała decyzję o złagodzeniu kryteriów udzielania kredytów konsumpcyjnych korzystną oceną przyszłej sytuacji gospodarczej. Podobny odsetek banków uznał, że przyczyną złagodzenia polityki kredytowej były podwyżki stóp procentowych NBP w IV kwartale 2007 r. Wzrost stóp procentowych, zmniejszający relatywne marże banków na produktach o zmiennym oprocentowaniu, mógł skłonić te banki do zwiększenia konkurencyjności oferty w segmencie przynoszącym wysokie marże. Zdaniem 10% banków decyzje RPP były przesłanką do zaostrzenia polityki kredytowej. Banki te podniosły marże kredytowe na kredytach konsumpcyjnych, mogły więc potraktować podwyżki stóp NBP jako pretekst do zwiększenia ceny kredytu.

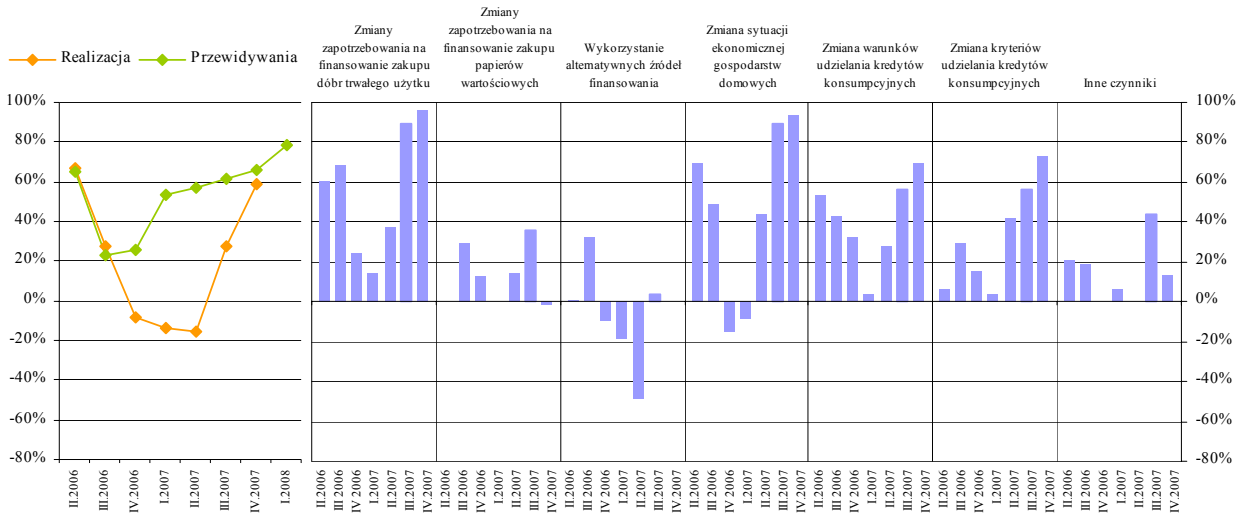
Popyt na kredyty konsumpcyjne wzrósł w IV kwartale 2007 r. w około 60% badanych banków. Było to zgodne z oczekiwaniami wyrażonymi na koniec III kwartału 2007 r. (zob. wykres 11).

Dwoma najważniejszymi przyczynami wzrostu popytu na kredyty konsumpcyjne były wzrost zapotrzebowania na finansowanie zakupów dóbr trwałego użytku i poprawa sytuacji ekonomicznej gospodarstw domowych. Czynniki te wskazały prawie wszystkie banki, które odnotowały wzrost popytu. Około 70% tych banków uznało, że

złagodzenie warunków i kryteriów udzielania kredytów konsumpcyjnych przyczyniło się do wzrostu popytu (zob. wykres 11). Podobnie jak w poprzednim kwartale, wpływ konkurencji ze strony finansowania w innych bankach i wykorzystania oszczędności gospodarstw domowych na cele konsumpcyjne na popyt na kredyty konsumpcyjne był bliski zeru.

Banki oczekują w I kwartale 2008 r. nieznacznego złagodzenia polityki kredytowej w segmencie kredytów konsumpcyjnych. Jednocześnie blisko 80% banków spodziewa się wzrostu popytu na te kredyty.

Wykres 11
Popyt na kredyty konsumpcyjne i przyczyny jego zmian

Załącznik 1

Metodyka

Wyniki ankiet prezentowane są w postaci struktur, tzn. odsetka banków, które wybrały daną opcję odpowiedzi na poszczególne pytania. Odpowiedzi banków są wazone udziałem danego banku w segmencie rynku, którego dotyczy pytanie. Wazenie odpowiedzi poszczególnych podmiotów jest często stosowanym rozwiązaniem przy opracowywaniu wyników ankiet typu jakościowego¹.

Znaczenie poszczególnych banków w danym segmencie rynku reprezentują udziały należności danego banku w należnościach wszystkich 24 banków, które odpowiedziały na ankietę, w rozbiciu na poszczególne kategorie należności. Poniższa tabela prezentuje segment rynku, którego dotyczą poszczególne pytania i kategorię należności, która posłużyła do obliczenia udziałów poszczególnych banków w danym segmencie rynku.

Tabela 1

**Segment rynku i odpowiadająca mu kategoria należności
uwzględniona przy liczeniu wag**

Nr pytań	Segment rynku	Kategoria należności
1, 4, 6, 7	Kredyty krótkoterminowe dla przedsiębiorstw	Należności od przedsiębiorstw i spółek państwowych, przedsiębiorstw i spółek prywatnych oraz spółdzielni i przedsiębiorców indywidualnych o pierwotnym terminie realizacji do 1 roku łącznie z rachunkiem bieżącym
	Kredyty długoterminowe dla przedsiębiorstw	Należności od przedsiębiorstw i spółek państwowych, przedsiębiorstw i spółek prywatnych oraz spółdzielni i przedsiębiorców indywidualnych o pierwotnym terminie realizacji powyżej 1 roku
2, 3, 5	Kredyty dla przedsiębiorstw ogółem	Należności ogółem od przedsiębiorstw i spółek państwowych, przedsiębiorstw i spółek prywatnych oraz spółdzielni i przedsiębiorców indywidualnych
8, 9, 10, 13, 14, 16, 17	Kredyty mieszkaniowe dla gospodarstw domowych	Kredyty mieszkaniowe dla osób prywatnych
8, 11, 12, 13, 15, 16, 17	Kredyty konsumpcyjne i inne dla gospodarstw domowych	Należności ogółem od osób prywatnych pomniejszone o kredyty mieszkaniowe dla osób prywatnych

Uwaga: Wszystkie kategorie należności dotyczą rezydentów. W przypadku przedsiębiorstw nie uwzględniono podziału na duże oraz małe i średnie przedsiębiorstwa, ze względu na brak odpowiednich danych w statystyce bankowej.

Źródło: NBP.

Poszczególnym odpowiedziom przypisywana jest zatem waga, będąca udziałem banku w danym segmencie rynku. Przy liczeniu wag uwzględniono średni stan należności danej kategorii w pierwszym i drugim miesiącu kwartału poprzedzającego kwartał, którego dotyczy ankietę.² Jeżeli bank w którymś

¹ Por. M. Bieć „Test koniunktury. Metody, techniki, doświadczenia”, Prace i materiały Instytutu Rozwoju Gospodarczego, Nr 48, SGH, 1996, str. 71-114.

² Na czas opracowywania wyników ankiety nie są dostępne dane dotyczące stanu należności w poszczególnych bankach w trzecim miesiącu tego kwartału ze względu na ok. trzytygodniowe opóźnienie w raportowaniu.

z pytań wybrał opcję odpowiedzi „nie dotyczy”, przypisywano mu wagę 0. W ten sposób przy liczeniu struktur dla poszczególnych pytań uwzględniono jedynie te banki, które są aktywne w danym segmencie rynku.

Oprócz struktur dla każdej odpowiedzi policzono tzw. procent netto, który jest różnicą między odsetkiem odpowiedzi pokazujących przeciwne kierunki zmian. Wielkość ta pokazuje zatem ogólną tendencję w danym segmencie rynku. Sposób liczenia procentu netto dla poszczególnych pytań zawiera tabela 2.

Tabela 2
Sposób liczenia procentu netto

Nr pytań	Definicja procentu netto
1, 2, 8, 9, 11	Różnica między sumą odpowiedzi „znacznie złagodzone” i „nieznacznie złagodzone” a sumą odpowiedzi „znacznie zaostrzone” i „nieznacznie zaostrzone”. Ujemny wskaźnik oznacza tendencję do zaostrzania kryteriów
3, 10, 12	Różnica między sumą odpowiedzi „znaczny wpływ na złagodzenie polityki kredytowej” i „nieznaczny wpływ na złagodzenie polityki kredytowej” a sumą odpowiedzi „znaczny wpływ na zaostrzenie polityki kredytowej” i „nieznaczny wpływ na zaostrzenie polityki kredytowej”. Ujemny wskaźnik oznacza, że dany czynnik w większym stopniu przyczynił się do zaostrzenia niż złagodzenia polityki kredytowej.
4, 13	Różnica między sumą odpowiedzi „wzrósł znacznie” i „wzrósł nieznacznie” a sumą odpowiedzi „zmniejszył się znacznie” i „zmniejszył się nieznacznie”. Dodatni wskaźnik oznacza wzrost popytu.
5, 14, 15	Różnica między sumą odpowiedzi „znaczny wpływ na wzrost popytu” i „nieznaczny wpływ na wzrost popytu” a sumą odpowiedzi „znaczny wpływ na spadek popytu” i „nieznaczny wpływ na spadek popytu”. Dodatni wskaźnik oznacza, że dany czynnik oddziaływał na wzrost popytu, ujemny – na spadek.
6, 16	Różnica między sumą odpowiedzi „zostanie znacznie złagodzona” i „zostanie nieznacznie złagodzona” a sumą odpowiedzi „zostanie znacznie zaostrzona” i „zostanie nieznacznie zaostrzona”. Dodatni wskaźnik oznacza oczekiwane złagodzenie polityki kredytowej.
7, 17	Różnica między sumą odpowiedzi „wzrośnie znacznie” i „wzrośnie nieznacznie” a sumą odpowiedzi „zmniejszy się znacznie” i „zmniejszy się nieznacznie”. Dodatni wskaźnik oznacza oczekiwany wzrost popytu.

Źródło: NBP.